

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№4(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 324 sahifa,
13-aprel, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Alohida ehtiyojga muhtoj bolalarga matematika darslarida integratsion yondashuvni amalga oshirish	10
Mamadjanova Ma'muraxon Kadirjanovna	
O'quvchilarda raqamli madaniyatni shakllantirishning nazariy asoslari.....	13
Boltayeva Go'zal Komilovna	
Inkluziv ta'lim sharoitida o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini aniqlash metodologiyasi	21
D. Sh. Jo'rayeva, J. A. Jovliyev	
Bolalarda leksik-grammatik nutq kamchiliklarini bartaraf etishda kontekstli texnologiyalardan foydalanish	25
Abdullayeva Yoqutjon Qalandar qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kognitiv qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi	30
Abduvaliyeva Sabina Kurbonali qizi	
O'g'il bolalarni oilaviy munosabatlarga tayyorlashning pedagogik-psixologik asoslari.....	35
Aripov Shokirjon Olimovich, Raxmatillayeva Sug'diyona Muhammadjon qizi	
Pedagogik intuitsiyani rivojlantirishga yo'naltirilgan zamonaviy metodikalar	39
Axmedov Jaloliddin Oribovich	
The Impact of AI-Generated English Learning Materials Based on Uzbek Rural Life on the Learning Motivation of Rural Students.....	42
Baxramova Malika Muzaffarovna	
Raqamli kutubxonalarda sun'iy intellekt imkoniyatlaridan foydalanish texnologiyalari va imkoniyatlari	47
Choriyeva Zarina Anvarbek qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida orfografik savodxonlikni shakllantirishning nazariy-pedagogik asoslari ...	50
D. Teshaboyev, M. Sotvoldiyeva	
Oliy ta'limda tblt metodik modeli asosida baholash tizimini takomillashtirish	53
Djurayeva Nargiza Kudratillayevna	
Yangi O'zbekiston ta'lim tizimida pedagogik etikaning rivojida xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	59
Dushayeva Nazokat Sharofiddinovna	
Uilyam Shekspir tragediyalarining o'zbek adabiyotidagi o'rni.....	62
Ergasheva Mehriyona	
Qizlarning oilaviy kompetensiyasi uchun ijodiy pedagogika: Koreya dizayn ta'limi modelini O'zbekiston kontekstiga moslash.....	65
G'ayratova Mohidil Zafar qizi	
Jismoniy tarbiya darslarida va darsdan tashqari mashg'ulotlarda umumrivojlantiruvchi mashqlardan foydalanish metodikasi	69
Maksetova Nurjamal Kuatovna	
Integrativ ta'lim muhitida bo'lajak surdopedagoglarning metodik kompetensiyalarini shakllantirish	72
Malikova Xurshida Ikramovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarda ko'p uchraydigan tovush talaffuzi kamchiliklari va ularni bartaraf etishda lopedik usullar.....	75
Moxirabonu G'aniyeva Adxam qizi	
Talabalarga an'anaviy xonandalik ijrochiligini o'rgatishning pedagogik yondashuvlari.....	78
Muxammadova Ozoda Muzrabovna	
Hayotiy sifat tushunchasini psixologik mazmuni.....	82
N. G. Pulatova	
Inklyuziv ta'lim sharoitida alohida ehtiyojlarga ega o'quvchilarni qo'llab-quvvatlashning kompleks yondashuvlari	85
Nazarova Dildora Asatovna, Abdurashidova Feruza Qaxramonovna	
Inklyuziv ta'lim tizimida o'qituvchining ko'p qirrali pedagogik faoliyati va uning nazariy asoslari	89
Nazarova Dildora Asatovna, Axmedova Aziza Temurovna	

Xo'ja ahmad Yassaviy e'tiqod tarbiyasi haqida.....	93
<i>Norova Sevara Uyg'un qizi</i>	
Matritsa va uning determinanti mavzusini o'qitish orqali bo'lajak iqtisodchilarning analitik tafakkurini rivojlantirish texnologiyalari.....	97
<i>Nuriddinov Jalolxon Tursunboy o'g'li, Otaboyev Muxsinjon Muqimjonovich</i>	
Odam anatomiyasi darslarida interfaol va multimedia vositalaridan foydalanish yo'llari.....	104
<i>Nurmatov Norqobil Jo'rayevich, Qo'chqorova Moxira Dilmurod qizi, Boxodirova Nilufar Ikrom qizi</i>	
AQSh ta'lim tizimining o'ziga xos jihatlari va bugungi kundagi rivojlanishi.....	110
<i>Orishev Jamshid Bahodirovich</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda xorijiy ta'limi tajribalari.....	116
<i>Pardayeva Gulbahor Jalg'ashovna</i>	
Kreativ ta'lim texnologiyalarining pedagogik mohiyati.....	119
<i>Sariboyev Nurali Abdunazarovich</i>	
Shaxsga yo'naltirilgan ta'limning zamonaviy pedagogik tizimdagi o'rni.....	122
<i>Siddiqov Azamat Muhammadjon o'g'li</i>	
Konstruktiv yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida 4K ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi.....	126
<i>Sobirova Sarvinoz Quvondiqovna</i>	
Criteria of Scientific Activity Implementation of Physical Culture Education Students.....	133
<i>Sapayev Ruzmat Radjapovich</i>	
O'smir yoshdagi o'quvchilarning ma'naviy ehtiyojlarini shakllantirishning nazariy asoslari.....	136
<i>Tilovova Qizlarxon Ishpulat qizi</i>	
PIRLS tadqiqotida so'rovnomalarning qamrov doirasida maktab muhiti.....	141
<i>To'qliyeva Matluba Boqiyevna</i>	
Onlayn til o'rganish platformalarining esl o'quvchilarining og'zaki nutq ishonchi (speaking confidence) ga ta'siri.....	146
<i>Tojiboyeva Shohistaxon, Omonova Nargiza</i>	
Katta maktabgacha yoshdagi bolalarda dialogik nutqni rivojlantirishda kommunikativ o'yinlarning ahamiyati.....	151
<i>Toshpo'latova Sevinch O'ral qizi</i>	
Maktab o'quvchilarining jismoniy sifatlarini tarbiyalashning samarali uslublari.....	155
<i>Turdiyev Azam Xasanovich</i>	
O'quvchilarda tayanch kompetensiyalarni rivojlantirishda xalqaro baholash tizimini tatbiq etish imkoniyatlari.....	158
<i>Turobov Mamarajab Sodiq o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'limda ijodiy va mantiqiy fikrlashni rivojlantirish.....	163
<i>Umirzoqova Surayyo Xudoyberdiyevna</i>	
Talabalarda perspektiv tasvir bajarishga oid ko'nikmani shakllantirishda CAD dasturlaridan amaliy foydalanish imkoniyatlari.....	165
<i>Valiyev A'zamjon Nematovich, Toxirov Sardorbek Muzaffar o'g'li</i>	
Duduqlanishni bartaraf etishda qo'llaniladigan usullar va vositalar.....	173
<i>Xasanova Barnoxon Abdusattor qizi</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida o'quvchilarning yozma nutqini rivojlantirish usullari.....	176
<i>Xudoyberdiyeva Dildora Nazarjon qizi, Mambetova Lobar Mirzavali qizi</i>	
Duduqlanishga ega bolalar nutqini rivojlantirishda kompleks korreksion ishlar tizimi.....	179
<i>Xusanova Nozimaxon Zuxriddin qizi</i>	
Sirdaryo viloyatida tabiat va mehnat jarayonlarining tasviriy san'at orqali estetik va ekologik ifodasi.....	182
<i>Yorlaqova Malika Ahmad qizi</i>	
The Relevance of Artificial Intelligence in Teaching the English Language.....	186
<i>Yusupova Gulnoza Mirzoyevna</i>	
Umumta'lim maktabida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kuzatiladigan nutq xususiyatlari.....	189
<i>Zairova Nigora</i>	

Teatr texnologiyalarini maktabgacha ta'limga integratsiya qilishning pedagogik shartlari	193
<i>Abdullayeva Aziza Abdurazzoq qizi, Salimova Dilmira Farxodovna</i>	
Педагогические технологии совершенствования физических качеств как основы здорового образа жизни	197
<i>Журабаев Абдукарим Маматкулович</i>	
Формирование духовно-нравственной компетентности будущих учителей как педагогическая проблема	200
<i>Зокиржонova Ф. Р., Рихситиллаева Д. Р., Меликузиева Ш. А.</i>	
Межкультурный диалог как инструмент воспитания гармоничной личности в школе	203
<i>Махмудхожаев Ориф Бахтиёрович</i>	
Talaba yoshlarining ma'naviy madaniyatini rivojlantirishda zamonaviy yondashuvlar	205
<i>Xojametov Ajiniyaz Andriyanovich</i>	
Методика формирования познавательных интересов у младших школьников в процессе выполнения творческих заданий на уроках русского языка	207
<i>Юлдашева Тахмина Бону Гайратовна</i>	
Raqamli ta'lim texnologiyalari asosida ingliz tili darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarini tinglab tushunishga o'rgatish usullari	210
<i>Abdurasulova Guljaxon Nabijon qizi</i>	
Fan va tabiatshunosligi asoslari mashg'ulotlarida tajribalar orqali bolalarning kognitiv qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi	215
<i>Abdusamatova Nargiza Jamolidinovna, Xudayberganova Muqaddam Abdurashitovna</i>	
Bakteriofaglar tuzilishi va turlari (T-faglar) va ularning mikrobiekotizimdagi o'rni mavzusini o'qitish metodikasi	222
<i>Abdunazarova Zulayxo Sharifqulovna, Xo'janazarov O'ktam Eshtemirovich, Samikova Sevinch Toshtemir qizi</i>	
Bulung'ur doston ijrochiligining musiqiy xususiyatlari va ularni ta'lim jarayonida o'rgatishning pedagogik asoslari	227
<i>Babajanov Baxodir Allaberganovich</i>	
Activation of Students' Learning Activities Using Didactic Games	230
<i>Daminova Munajat Abduvoxobovna</i>	
Bolalar ensiklopediyasi vositasida tarbiyalanuvchilarning atrof-olam haqidagi tasavvurlarini shakllantirishning metodik shart-sharoitlari	234
<i>Davlatova Guljaxon Kamoliddin qizi</i>	
Innovatsion yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlash metodikasini takomillashtirish	241
<i>Esanova Ro'shana Qurbonazarovna</i>	
Kreativ tafakkurning texnik muammolarni samarali hal qilishdagi o'rni va ahamiyati	248
<i>Imanov Baxtiyor Berdiyevich</i>	
Adabiyot va teatr san'ati vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarda ijobiy xulq-motivlarni shakllantirishda faollik markazlarining didaktik imkoniyatlari	253
<i>Inomova Dilnavoz Muzafar qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasalari pedagog xodimlari mehnatini huquqiy tartibga solishning xususiyatlari	258
<i>Matekeyeva Bibinaz Mirjan qizi</i>	
Badiiy-estetik qadriyatlar va ularning o'ziga xosliklari	264
<i>Ostonova Gulrux Shuxrat qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilariga sharq allomalarining kitobxonlikka munosabatini tarixiy yondashuv asosida o'rgatishning ijtimoiy-tarixiy, zamonaviy va pedagogik xususiyatlari	268
<i>Parpiyayeva Zulayho Rahimjon qizi</i>	
Al-Xorazmiyning ilmiy merosi vositasida talabalarda analitik tafakkurni rivojlantirishning metodologik asoslari	272
<i>Qaxxorova Shaxnoza Abduvasit qizi</i>	
Musiqiy-badiiy did tarbiyasining ilmiy nazariy asoslari	276
<i>Rayimova Gavhar Karim qizi</i>	

Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy-muloqot kompetensiyasini rivojlantirishda interfaol metodlardan foydalanish.....	279
<i>To'laboyeva Iqbolxon Olimjanovna</i>	
Malakaviy amaliyot orqali bo'lajak tarbiyachilarni kasbiy kompetentligini rivojlantiruvchi texnologiyalari....	282
<i>Tohirjonova Hulkaroy Baxodir qizi</i>	
Bolalar musiqa va san'at maktabi o'quvchilariga chang cholg'usida Shashmaqom kuylarini o'rgatishning pedagogik yondashuvlari.....	288
<i>Toshpo'lotova Zulxumor Davlatboy qizi</i>	
Talabalarda axborot madaniyatini shakllantirishning xususiyatlari	292
<i>Usmonov Sh. F.</i>	
The Formation of Human Capital In Education: A Pedagogical and Economic Analysis	297
<i>Uzoqova Shohida Mirzamurod qizi</i>	
“Птицы во рту” Саманты Швоблин: каннибализм нежности и зооморфный код магического реализма	302
<i>Каримов Зиёахмад Алишер угли</i>	
Формирование профессиональных качеств будущих учителей через активизацию учебной деятельности студентов с использованием дидактических игр в педагогических вузах.....	307
<i>Расулова Исмигуль, Якубова Зухра</i>	
Bolalar adabiyotini rivojlantirishda innovatsion yondashuv	311
<i>Mirzayeva Nigora Bozorovna</i>	
Issues of Developing Communicative Competence in Future Teachers from the Point of View of an Andragogical Approach.....	314
<i>Nishanova Mastura Khafizovna</i>	
Raqamli va innovatsion ta'lim texnologiyalari vositasida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida adabiy kompetensiyalarni rivojlantirish modeli.....	317
<i>Islomova Xafiza Azamatovna</i>	

BOLALAR ADABIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUV

Mirzayeva Nigora Bozorovna

Toshkent amaliy fanlar universiteti dotsenti, filologiya fanlari nomzodi

Annotatsiya: Bolalar adabiyoti yoshlar ongini shakllantirish, ijodkorlikni rivojlantirish hamda kitobxonlikka mehr uyg'otishda muhim omil hisoblanadi. Mazkur tadqiqot bolalar adabiyotini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlarni tahlil qiladi, bunda yosh kitobxonlar qiziqishini oshirish va o'rganish samaradorligini kuchaytirishda interfaol elementlar integratsiyasiga alohida e'tibor qaratiladi. IMRAD tuzilmasi – kirish, usullar, adabiyotlar tahlili, metodologiya hamda natijalar muhokamasi – doirasida innovatsion yondashuvlarning bolalarning savodxonlik ko'nikmalari, kognitiv rivojlanishi va adabiyotga bo'lgan qiziqishiga ta'siri ilmiy jihatdan yoritiladi.

Kalit so'zlar: bolalar adabiyoti, hikoyalarni yangilash, interfaol elementlar, raqamli texnologiyalar, ijodkorlik, tanqidiy fikrlash.

Abstract: Children's literature plays a significant role in shaping young minds, fostering creativity, and developing a lasting interest in reading. The study examines innovative approaches to the development of children's literature, with a focus on integrating interactive elements to enhance engagement and learning effectiveness among young readers. Within the IMRAD framework – introduction, methods, literature review, methodology, and results discussion – the impact of these approaches on children's literacy skills, cognitive development, and overall interest in literature is analyzed.

Key words: children's literature, story updating, interactive elements, digital technologies, creativity, critical thinking.

Аннотация: Детская литература играет важную роль в формировании сознания молодёжи, развитии творческих способностей и формировании интереса к чтению. В работе рассматриваются инновационные подходы к развитию детской литературы с акцентом на интеграцию интерактивных элементов, способствующих повышению интереса и эффективности обучения молодых читателей. В рамках структуры IMRAD – введение, методы, обзор литературы, методология и обсуждение результатов – раскрывается влияние инновационных подходов на развитие грамотности, когнитивных способностей и интереса к литературе у детей.

Ключевые слова: детская литература, обновление сюжетов, интерактивные элементы, цифровые технологии, творчество, критическое мышление.

KIRISH

Bolalar adabiyoti xayolot, qiziqish va o'qishga bir umrlik muhabbat uyg'otish qudratiga ega. Bugungi raqamli asrda yosh auditoriyani o'ziga jalb qilish uchun an'anaviy hikoyalarni yangilash va moslashtirishga bo'lgan ehtiyoj ortib bormoqda. Bolalar uchun yanada qiziqarli va chuqurroq o'qish tajribasini yaratish maqsadida an'anaviy hikoya qilishni interfaol elementlar bilan birlashtirgan innovatsion yondashuv o'rganiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Bolalar adabiyotini rivojlantirish masalasi pedagogika va adabiyotshunoslikda muhim ilmiy yo'nalishlardan biri sifatida qaraladi. Jumaniyozov S. A. 2020-yilda olib borgan tadqiqotida Abdulla Qahhor hikoyalarni o'qitishda innovatsion metodlardan foydalanish o'quvchilarning matnni anglash va tahlil qilish ko'nikmalarini sezilarli darajada oshirishini asoslaydi. Muallif badiiy matnni zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida o'qitish orqali bolalarda mustaqil fikrlash va ijodkorlik rivojlanishini ta'kidlaydi. Shu jihatdan, bolalar adabiyotini yangicha yondashuvlar asosida o'rganish dolzarb ilmiy muammo sifatida namoyon bo'ladi.

Shayxislamov N. 2020-yilda ona tili va adabiyot darslarida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash masalalarini yoritib, interfaol usullar o'quvchilarning o'quv faolligini oshirishda muhim vosita ekanligini ko'rsatadi. Mavlonova K. 2016-yildagi tadqiqotida esa badiiy matnning til xususiyatlarini integratsiyalash asosida o'rganish

metodikasi ishlab chiqilib, unda o'quvchilarni kompleks yondashuv orqali o'qitish samaradorligi ilmiy asoslab berilgan. Ushbu qarashlar bolalar adabiyotida innovatsion yondashuvlarning, ayniqsa, integratsiyalashgan va interfaol metodlarning ahamiyatini yanada kuchaytiradi.

Musayev U. 2002-yilda integratsiya darajalari haqidagi ilmiy qarashlarida ta'lim jarayonida fanlararo bog'liqlikni kuchaytirish zarurligini asoslaydi. Bu yondashuv bolalar adabiyotini o'qitishda ham qo'llanilib, badiiy matn boshqa fanlar bilan uyg'un holda o'rganish imkonini beradi. Umuman olganda, keltirilgan ilmiy manbalar bolalar adabiyotini rivojlantirishda innovatsion, interfaol va integratsion yondashuvlar samarali ekanligini ko'rsatadi hamda ushbu yo'nalishda yangi metodik izlanishlar olib borish zarurligini tasdiqlaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolada muhokama qilingan bolalar adabiyotiga innovatsion yondashuv kengaytirilgan haqiqat, teginish materiallari va multimedia kontenti kabi interfaol elementlarni birlashtirishni o'z ichiga oladi. Ushbu elementlarni bolalar kitoblariga kiritish orqali mualliflar va nashriyotlar turli his-tuyg'ular va o'rganish uslublariga murojaat qiladigan multisensorli tajriba yaratishni maqsad qilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Natijalar tahlili shuni ko'rsatadiki, bolalar adabiyotiga innovatsion yondashuv ertaklarni hikoya qilish va yosh kitobxonlar tomonidan tajribadan o'tkazishda inqilob qilish imkoniyatiga ega. Interfaol elementlardan foydalangan holda mualliflar nafaqat qiziqarli, balki bolalarni o'rgatadigan va ilhomlantiradigan dinamik hamda immersive rivoyatlarni yaratishi mumkin. Texnologiya va teginish materiallarining integratsiyasi an'anaviy hikoya qilishga yangi jihat qo'shib, uni bugungi raqamli texnologiyalarni biladigan avlod uchun yanada qulay va qiziqarli qiladi.

Natijalarning tahlili bolalar adabiyotiga innovatsion yondashuvni qo'llashning o'zgaruvchan imkoniyatlarini ko'rsatadi. Hikoyalarga interfaol elementlarni kiritish orqali mualliflar hikoyalarni ifodalash va yosh kitobxonlar tomonidan singdirish uslubini qayta shakllantirishlari mumkin. Hikoya texnikasidagi bu evolyutsiya nafaqat bolalarni o'ziga jalb qilish uchun xizmat qiladi, balki ta'lim va ilhom uchun platforma bo'lib xizmat qiladi ^[1]. Zamonaviy raqamli avlod uchun ochiq hamda jozibali tarzda jonlantirishga imkon beradi.

Bolalar adabiyotida interfaol elementlardan foydalanish mualliflarga dinamik va immersive hikoyalar yaratishga imkon beradi. Texnologiya va teginish materiallarini an'anaviy hikoya qilishga integratsiyalash orqali an'anaviy adabiyot chegaralaridan oshib ketadigan ko'p o'lchovli tajriba yaratiladi. Ommaviy vositalarning birlashishi hikoyalarni boyitadi.

Kengaytirilgan reallik va interfaol media kabi texnologiyalarning kiritilishi yosh kitobxonlar uchun yanada interaktiv va qiziqarli platformani taqdim etish orqali hikoya qilish tajribasini boyitadi. Ushbu innovatsion usullar orqali bolalar nafaqat o'yin-kulgu, balki bilim va ilhom ham oladilar. Ushbu elementlarning interaktiv tabiati faol ishtirok etish va izlanishni rag'batlantiradi, hikoya bilan chuqurroq aloqani kuchaytiradi hamda umumiy o'rganish tajribasini oshiradi.

Bundan tashqari, teginish materiallarining integratsiyasi bolalar adabiyotining immersive sifatini yanada oshiradi. Mualliflar teginish tuyg'usiga murojaat qilish orqali bir vaqtning o'zida bir nechta hislarni rag'batlantiradigan yanada boy sensorli o'qish tajribasini yaratishlari mumkin. Ushbu multisensorli yondashuv hikoya qilish jarayoniga chuqurlik va tekstura qo'shib, uni yosh kitobxonlar uchun yanada qiziqarli va esda qolarli qiladi.

Muhokama yosh kitobxonlarning o'zgaruvchan talab va istaklarini qondirish uchun bolalar adabiyotida doimiy innovatsiyalar muhimligini ta'kidlaydi. Mualliflar va nashrlar interfaol elementlar hamda multisensorli tajribalarni doimiy ravishda moslashtirib, o'z ichiga olgan holda, nafaqat ko'ngil ochadigan, balki yosh ongni tarbiyalaydigan va ilhomlantiradigan adabiyotning yangi davrini rivojlantirishlari mumkin ^[2].

Tez o'zgarib borayotgan raqamli landshaftda, bolalar ommaviy axborot vositalari va ko'ngilochar variantlarning keng doirasiga tobora ko'proq duchor bo'layotgan bir sharoitda, bolalar adabiyoti dolzarb va qiziqarli bo'lib qolishi uchun rivojlanishi zarur. Mualliflar kengaytirilgan reallik, interfaol media va teginish materiallari kabi interfaol elementlarni birlashtirib, zamonaviy yosh kitobxonlar bilan rezonanslashadigan immersive va jozibali hikoyalarni yaratishlari mumkin.

Bolalar adabiyotiga texnologiya va ko'p hissiy tajribalarni kiritish katta foyda keltiradi. Ushbu innovatsion elementlar nafaqat hikoya qilish jarayonini yaxshilaydi, balki bolalarning mazmun bilan faol shug'ullanishi, ijodkorlikni, tanqidiy fikrlashni va adabiyotni chuqurroq qadrlashni rivojlantirish imkonini beradi. Interfaol va dinamik hikoyalar yaratish orqali mualliflar bugungi raqamli texnologiyalarni yaxshi biladigan avlodning turli xil o'rganish uslublari va afzalliklariga murojaat qilishlari mumkin.

An'anaviy hikoya qilish usullari adabiy joziba va qadrga ega bo'lsa-da, innovatsion elementlarning integratsiyasi yosh ongni jalb qilish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Ikki yondashuvning eng samarali jihatlarini – an'anaviy hikoya qilish texnikalarini zamonaviy interfaol yondashuvlar bilan uyg'unlashtirish orqali mualliflar zamonaviy yosh kitobxonlarning ehtiyojlarini qondiradigan adabiyotlarni yaratishlari mumkin.

Qolaversa, interfaol elementlar va hissiy tajribalarning integratsiyalashuvi nafaqat o'qish tajribasini boyitadi, balki adabiyotga umrbod mehr uyg'otadi. Bolalarni texnologiya va teginish orqali hikoyalar jonlantiriladigan dunyoga jalb etish orqali mualliflar o'qishga bo'lgan barqaror qiziqishni shakllantirishlari mumkin.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bolalar adabiyotida interfaol elementlarning integratsiyasi yosh kitobxonlarga katta ta'sir ko'rsatadi. Ko'p his-tuyg'ularni jalb qilish va faol ishtirokni rag'batlantirish orqali bolalarda kuchli savodxonlik ko'nikmalari, tanqidiy fikrlash qobiliyatlari hamda hikoya qilishni chuqurroq qadrlash ehtimoli ortadi. Interfaol elementlar bolalarning kognitiv rivojlanishi va ijodkorligini oshirish imkoniyatlariga ham ega.

Tadqiqotlar bolalar adabiyotidagi interfaol elementlarning integratsiyalashuvi yosh kitobxonlarga qanday chuqur ta'sir ko'rsatishini muntazam ravishda tasdiqlaydi. Ko'p his-tuyg'ularni jalb qiladigan va faol ishtirokni rag'batlantiradigan interfaol xususiyatlar bolalarga an'anaviy hikoya qilish usullaridan tashqarida o'zgaruvchan o'qish tajribasini taqdim etadi.

Bolalar adabiyotidagi interfaol elementlarning muhim ta'sirlaridan biri yosh kitobxonlarda kuchli savodxonlik ko'nikmalarini rivojlantirishdir. Hikoya bilan faol o'zaro aloqani talab qiladigan ko'p hissiy yondashuv orqali bolalar o'qish jarayonida faol ishtirok etadilar. Bu esa materialni tushunish va eslab qolishni kuchaytiradi hamda til va lug'atni chuqurroq o'zlashtirishga yordam beradi.

Bundan tashqari, bolalar adabiyotidagi interfaol elementlar tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Hikoya doirasida jumboqlar, muammolar va qaror qabul qilish vaziyatlarini yaratish orqali interfaol hikoyalar bolalarni analitik fikrlashga undaydi. Ushbu jarayon kognitiv qobiliyatlarni rivojlantiradi va mantiqiy tafakkurni mustahkamlaydi.

Bolalar adabiyotidagi interfaol elementlar savodxonlik va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish bilan birga, hikoya qilishni chuqurroq anglashga ham xizmat qiladi. Ko'p hissiy o'qish tajribasi bolalarning tasavvuri va his-tuyg'ularini faollashtirib, ularni yanada jozibali hikoya olamiga jalb etadi. Bu esa adabiyotga bo'lgan uzoq muddatli qiziqishni shakllantiradi.

Bundan tashqari, tadqiqotlar interfaol elementlar bolalarning kognitiv rivojlanishi va ijodkorligini oshirish potensialiga ega ekanini ko'rsatadi. Ko'p hissiy rag'batlantirish va izlanishni qo'llab-quvvatlash orqali interfaol hikoyalar bolalarning tafakkurini va ijodiy fikrlashini rivojlantiradi. Bu jarayon bolalarda mustaqil fikrlash va ijodkorlik hissini kuchaytiradi [9].

Umuman olganda, bolalar adabiyotidagi interfaol elementlar bo'yicha tadqiqotlar ularning yosh kitobxonlarga sezilarli ijobiy ta'sirini tasdiqlaydi. Ko'p hissiy ishtirok, faol o'rganish va ijodkorlikni rivojlantirish orqali interfaol elementlar bolalarda savodxonlik, tanqidiy fikrlash va adabiyotni anglash darajasini oshiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, bolalar adabiyotini rivojlantirishda innovatsion yondashuv ertaklarni yangicha talqinda taqdim etish va yosh kitobxonlarni ilhomlantirish uchun katta imkoniyatlarga ega. An'anaviy hikoya qilish usullarini interfaol elementlar bilan uyg'unlashtirish orqali mualliflar bolalarning tasavvurini boyitadigan va o'qishga bo'lgan qiziqishni mustahkamlaydigan yangi tajribalarni yaratishlari mumkin.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, innovatsion yondashuvlarni qo'llash bolalar adabiyotining rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. Interfaol elementlar orqali yaratilgan hikoyalar nafaqat qiziqarli, balki ta'limiy va ilhomlantiruvchi xususiyatga ega bo'ladi. Texnologiya va teginish materiallarining integratsiyasi an'anaviy hikoya qilishda yangi bosqichni boshlab beradi hamda zamonaviy yosh kitobxonlar uchun yanada samarali o'qish muhitini yaratadi.

Muhokamalar natijasi shuni ko'rsatadiki, bolalar adabiyotida innovatsion yondashuvlarni keng qo'llash yosh kitobxonlarni jalb etish va ularning intellektual rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda muhim omil hisoblanadi. Mualliflar va noshirlar interfaol va multisensorli yondashuvlarni uyg'unlashtirgan holda, kelajak avlod uchun mazmunan boy va jozibali adabiy muhit yaratishlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Jumaniyozov, S. A. (2020). Abdulla Qahhor hikoyalarini o'rganishda innovatsion metodlar. Science and Education, 7(5).
2. Шайхисламов, Н. (2020). Она тили ва адабиёт дарсларида замонавий педагогик технологияларни қўллаш маҳорати. Science and Education.
3. Mavlonova, K. (2016). Ona tili darslarida badiiy matnning til xususiyatlarini integratsiyalash asosida o'rganish metodi-kasi. Mashhur-press.
4. Musayev, U. (2002). Integratsiya darajalari. Xalq ta'limi – №6.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №4(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.